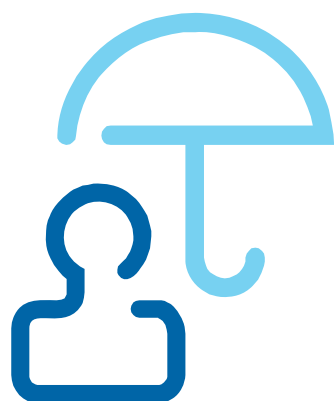

Breed Welzijnsbeleid

Jeannette Wijnmalen
Afdeling Bestuur/team WOS
Februari 2012

Inhoudsopgave

1	Inleiding	Blz. 3
2	Analyse van de plaatselijke situatie	Blz. 3
3	Landelijke ontwikkelingen	Blz. 6
4	Missie, visie en uitgangspunten	Blz. 7
5	Hoe gaan we onze uitgangspunten uitvoeren	Blz. 8
6	Samenhang met andere terreinen	Blz. 12
7	Uitvoering	Blz. 13

1. Inleiding

Op dit moment zijn er op het gebied van welzijn ontwikkelingen op zowel landelijk als plaatselijk niveau, die ervoor zorgen dat het belang van overkoepelend welzijnsbeleid toeneemt. Door de economische ontwikkelingen vinden bezuinigingen plaats. Juist in dat kader is het van belang om niet alleen te kijken naar wat er op onderdelen minder kan, maar vooral naar waar onze prioriteiten liggen, wat we de komende jaren nog wel willen doen en hoe we dat met oog voor samenhang tussen de verschillende onderdelen van het welzijnsterrein realiseren.

De gemeente Albrandswaard heeft tot nu toe geen overkoepelend welzijnsbeleid. Dat betekent niet dat er geen enkel beleid is op het gebied van welzijn, maar dat het beleid zich tot nu toe beperkt tot onderdelen van het welzijnsterrein. De gemeente heeft bijvoorbeeld een sportnota en beleid op het gebied van jeugd en jongeren.

De gemeenteraad heeft in een motie van 21 juni 2011 gevraagd om een algemene herijking van het welzijnsbeleid. Daarbij heeft de raad aangegeven, dat in het nieuwe welzijnsbeleid niet op de kwaliteit van het minimabeleid, de WWB (Wet Werk en Bijstand) en de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) mag worden ingeboet. Verder heeft de raad het college in de motie gevraagd voor het welzijnsbeleid en de uitvoering daarvan uitdrukkelijk verbanden te zoeken binnen de BAR-samenwerking.

In de onderstaande paragrafen werken wij het overkoepelend welzijnsbeleid voor de periode van 2012-2015 verder uit. Dit beleid dient als paraplu voor alle ontwikkelingen op het gebied van welzijn. We maken eerst een analyse van onze plaatselijke situatie en kijken naar de landelijke ontwikkelingen. Daarna gaan we in op missie, visie en uitgangspunten van het beleid en op de vraag hoe wij de uitgangspunten gaan uitvoeren. Tot slot besteden wij aandacht aan de samenhang met andere terreinen en aan de implementatie van het beleid.

2. Analyse van onze plaatselijke situatie

Voordat we aan een analyse van onze plaatselijke situatie toekomen, is eerst van belang wat we eigenlijk precies onder welzijn verstaan.

Welzijn is een algemene term, die het gehele universum van het menselijk leven omvat, met inbegrip van de fysieke, mentale en sociale aspecten van een 'goed' leven. Welzijn is balans op de levensdomeinen: lichaam en geest, sociale relaties, materiële zekerheid, arbeid en presteren en waarden en inspiratie (*levensloopbenadering van Prof. Piet Houben*).

Met deze benadering als uitgangspunt gaat welzijn over bescherming en zelfredzaamheid van de burger (individueel niveau), over participatie van de burger in de samenleving, over zorg voor elkaar en over sociale samenhang (groepsniveau). Er is geen sprake van een 'harde' grens tussen welzijn en zorg. Welzijnsbeleid omvat preventieve 'maatregelen', die onbalans op de levensdomeinen voorkomen. Voorzieningen in de openbare ruimte en ten aanzien van sport, onderwijs, recreatie, cultuur, jongeren, ouderen, minder validen etc. spelen hier een belangrijke rol. Mocht er toch enige onbalans zijn, dan is het vroegtijdig signaleren, benoemen en oplossen van problemen van burgers (individueel niveau) en samenleving (groepsniveau) van groot belang. Op die manier voorkomen we dat de onbalans een probleem wordt, dat problemen verergeren en dat we in een later stadium zwaardere hulp of zorg moeten inzetten. Welzijnsbeleid draagt bij aan het vroegtijdig oplossen van harde maatschappelijke problemen die hoge collectieve kosten met zich meebrengen. Het gaat

bijvoorbeeld om eenzaamheidsbestrijding, beperking van de overlast van hangjongeren of het beperken van de verloedering van wijken (Bron: *Welzijn nieuwe Stijl, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport*).

Een analyse van de situatie in Albrandswaard op het gebied van welzijn geeft in januari 2012 het volgende beeld:

- binnen Albrandswaard zijn (veel) organisaties, verenigingen en maatschappelijke instellingen actief op het gebied van welzijn;
- een grote groep vrijwilligers zet zich in voor de uitvoering van allerlei activiteiten, variërend van sport tot activiteiten voor ouderen;
- organisaties en maatschappelijke instellingen streven naar onderlinge samenwerking;
- welzijn in Albrandswaard is erg georganiseerd per doelgroep (jeugd, gehandicapten, ouderen), per activiteit (sport, muziek, onderwijs) of per gebied (wijkfora, buurtpreventieteam);
- de activiteiten, die worden georganiseerd, overlappen elkaar;
- Albrandswaard heeft geen overkoepelend beleid op het gebied van welzijn, dat dient als paraplu voor alle ontwikkelingen op het gebied van welzijn;
- Er zijn veel voorzieningen in en in de nabijheid van Albrandswaard.

Organisatie van het welzijnswerk

De onderstaande inventarisatie geeft een beeld van het welzijnswerk op dit moment. Het betreft zowel activiteiten op individueel niveau als op groepsniveau.

Jeugd

Maatschappelijke stages (voor middelbare scholieren);
SWA (Stichting Welzijn Albrandswaard): jongerenwerk;
1 open jongerencentrum en 2 jongerensociëteiten (voor leden);
Sportverenigingen, kerkelijk jeugdwerk, culturele verenigingen en stichtingen;
Centrum voor Jeugd en Gezin;
Gosa-regisseur: sluitende aanpak.

Gehandicapten

SWA;
Gehandicaptenplatform;
Stichting Dynamo.

Onderwijs

SPA (Stichting Peuterwerk Albrandswaard);
Scholen;
Brede School;
Maatschappelijke stages;
Bibliotheek.

Sport

Sportstichting;
Verenigingen;
SPAL (Stichting Sportief Albrandswaard);

Ouderen

SWA: flankerend ouderenbeleid;

Verenigingen/organisaties: ANBO, PCOB, Diakonie van de Hervormde Gemeente Rhoon, Zonnebloem, Stichting Diaconaal- en Informatiecentrum Albrandswaard, Vrouwen van Nu, Commissie Ouderenwerk Rhoon, 50 plus en meer club, Seniorenraad, Seniorenrestaurant "De Ontmoeting";

Wijkleefbaarheid

Wijkfora;

Buurtpreventieteam (Rhoon-Noord);

Gemeente.

Wonen

Woningbouwverenigingen

Commercieel

Kinderopvang;

Sportscholen;

Wellness.

Adviesraden

WMO-raad;

WWZ-beraad;

Gehandicaptenplatform Albrandswaard;

Seniorenraad;

Cliëntenraad.

Cultuur:

Muziekverenigingen, koren;

Bibliotheek;

Oranje comité Rhoon en Poortugaal;

Kunstkring;

Volharding en La Bona Futura.

Religie:

kerken

Welke welzijnsactiviteiten/(zorg)voorzieningen kent Albrandswaard?

- Activiteiten voor verschillende doelgroepen. Dit varieert van sportclubs tot computercursussen voor ouderen. Er is sprake van overlappende activiteiten;
- Op het gebied van vrijwilligers bemenst SWA de vrijwilligersvacaturebank en werkt het CJG met de vrijwilligersorganisatie Homestart en de vrijwilligersgroep 'ouders voor ouders';
- SWA zorgt voor het steunpunt mantelzorg, met initiatieven als de telefoencirkel;
- Maatschappelijke opvang voor dak- en thuislozen (georganiseerd met Rotterdam als centrumgemeente);
- Verslavingszorg (georganiseerd met Rotterdam als centrumgemeente);
- Vrouwenopvang (georganiseerd met Rotterdam als centrumgemeente);
- Zorg bij huiselijk geweld (alleen structureel voor minderjarigen);
- GOSA-regisseur: sluitende aanpak voor gezinnen met kinderen tot 23 jaar;
- Algemeen maatschappelijk werk;
- School maatschappelijk werk;

- Gezinscoaches;
- Stichting MEE;
- Loket voor advies op het gebied van WMO en intake van WMO-aanvragen;

Hoe financiert Albrandswaard de welzijnsactiviteiten?

- Verstrekken van subsidies. Hierbij moet worden opgemerkt dat waarderingssubsidies, gelet op de bezuinigingen, steeds minder worden verstrekt. De raad heeft besloten alleen de waarderingssubsidies op het gebied van sport niet af te bouwen;
- Inkoop van diensten;
- Particulier initiatief;

Hoe is het zorgnetwerk van Albrandswaard ingericht?

1. Multidisciplinair overleg (MDO) onder leiding van SWA. Het gaat om een casuïstiek overleg met de belangrijkste partners op het gebied van zorg en welzijn (van huisartsen tot maatschappelijk werk tot ouderenadviseur). In dit overleg vindt de afstemming plaats over de zorg bij gezinnen zonder kinderen of met kinderen boven de 23 jaar. Het gaat om opgeschaalde problematiek;
2. Ketenpartnersoverleg onder leiding van de GOSA-regisseur. Dit gaat om een casuïstiek overleg met de belangrijkste partners op het gebied van zorg. Het is bedoeld voor gezinnen met kinderen van 0 tot 23 jaar. Ook hier gaat het om forse problematiek;

3. Landelijke ontwikkelingen

In paragraaf 2 hebben wij al besproken wat we precies onder het begrip welzijn verstaan. De levensloopbenadering (balans op de 5 levensdomeinen) gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid van iedere individuele burger om de eigen levensloop en de gewenste kwaliteit van leven te plannen en te sturen (individueel niveau). Een ondersteunende sociale omgeving (groepsniveau) is daarbij onmisbaar.

Tot enkele jaren geleden was het welzijnswerk veelal aanbodgericht georganiseerd. Als de burger een 'probleem' had, dan bood een professional hem een oplossing voor dat probleem (bijv. een scootmobiel, huishoudelijke hulp of inschakeling van een maatschappelijk werker). Het welzijnswerk bestond traditioneel uit: sociaal-cultureel werk (activiteiten voor bepaalde doelgroepen), opbouwwerk (activiteiten gericht op de kwaliteit van samenleven in buurten en wijken) en maatschappelijke dienstverlening (hulp, informatie en advies voor mensen die in de problemen zijn geraakt).

Inmiddels zien we een landelijke trend, waarbij de kracht van de burger (individueel niveau) en van de plaatselijke samenleving (groepsniveau) centraal staat (Bron: *Burgerkracht, de toekomst van het sociaal werk in Nederland, Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling*). Deze trend is ontstaan vanuit de 'civil society', die staat voor betrokkenheid van burgers bij de publieke zaak, vergroting van maatschappelijk zelfbestuur en versterking van gemeenschapszin en tolerantie (*wikipedia*). Vanuit dit principe wordt het welzijnswerk vraaggericht georganiseerd. Als de burger een probleem heeft, kijkt hij allereerst of hij dit probleem zelf kan oplossen (individueel niveau). Als de burger dat niet kan, wordt gezocht naar een oplossing binnen zijn sociale netwerk (familie of vrienden) of met behulp van de inzet van vrijwilligers. Pas als dat ook niet mogelijk is, komt de burger in aanmerking voor professionele hulp in de vorm van een collectieve voorziening (groepsniveau) of –in het uiterste geval– voor een individuele voorziening. De overheid (gemeente) vervult een regierol en faciliteert de professionele hulp. Hieronder wordt deze volgorde grafisch weergegeven.

De onderste schijf van de piramide kost de samenleving het minst. Bij een hoger niveau in de piramide horen meer kosten. Het motto 'voorkomen is beter dan genezen' gaat hier zeker op.

De bovengenoemde trend is verder uitgewerkt in de 8 bakens van Welzijn nieuwe stijl (Bron: *Welzijn nieuwe Stijl, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport*). Deze bakens geven het kader aan, waarop het welzijnswerk kan worden gebaseerd. Deze bakens zijn:

- gericht op de vraag achter de vraag;
- gebaseerd op de eigen kracht van de burger;
- direct er op af;
- formeel en informeel in optimale verhouding;
- doordachte balans van collectief en individueel;
- integraal werken;
- niet vrijblijvend, maar resultaatgericht;
- gebaseerd op ruimte voor de professional.

Tot slot moet nog worden vermeld dat er ook een trend is om beleidsterreinen, die behoren tot de bevoegdheid van het Rijk of van de provincie, over te dragen naar de gemeenten. In dat kader staan drie decentralisaties centraal, te weten: invoering van de wet Werken naar Vermogen (in plaats van WWB), decentralisatie van de jeugdzorg en decentralisatie AWBZ/kanteling van de WMO (van aanbodgericht, naar vraaggericht). De uitvoering van deze decentralisaties regelt Albrandswaard in BAR-verband.

4. Missie, Visie en Uitgangspunten

Uitgaande van de plaatselijke situatie met betrekking tot welzijn (paragraaf 2) en gelet op de landelijke ontwikkelingen op het gebied van welzijn (paragraaf 3) komen wij tot de onderstaande missie, visie en uitgangspunten van het overkoepelend welzijnsbeleid.

Missie

In Albrandswaard streven we naar een zo groot mogelijke zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de burger op de 5 levensdomeinen. De gemeente zet haar welzijnsbeleid in ter voorkoming van onbalans en ondersteunt burgers die in een kwetsbare positie terecht zijn gekomen of dreigen te komen.

Visie

De gemeente Albrandswaard neemt het principe van de 'civil society' als uitgangspunt voor haar welzijnsbeleid. Dit betekent dat de eigen kracht van de burger (individueel niveau) en van de samenleving (collectief niveau) centraal staat. Burgers, maatschappelijke organisaties, verenigingen en gemeente zijn samen verantwoordelijk voor het welzijn van de inwoners van Albrandswaard.

Uitgangspunten:

Gelet op onze missie en visie, heeft ons welzijnsbeleid de volgende uitgangspunten:

- a) De burgers van Albrandswaard zijn zelfstandig. Zij zijn zelf verantwoordelijk voor het oplossen van hun problemen en hebben daarbij keuzevrijheid (individueel niveau). De gemeente geeft niet aan op welke manier burgers hun problemen oplossen, maar bevordert wel dat iedereen zo lang mogelijk mee kan doen in de maatschappij en zelfstandig kan wonen.
- b) De gemeente Albrandswaard zet haar beleid in ter voorkoming van onbalans op de 5 levensdomeinen (preventie) en blijft vangnet voor burgers die in een kwetsbare positie terecht zijn gekomen of dreigen te komen. Dit zijn mensen, die niet zelf met ondersteuning vanuit de omgeving (familie, mantelzorgers of vrijwilligers) de regie over hun eigen leven kunnen houden. Het gaat om mensen, waarvoor we professionals moeten inschakelen en waarbij sprake is van complexe (multidisciplinaire) problematiek. De focus zal op alle terreinen sterk liggen op preventie;
- c) De gemeente bevordert dat we altijd kiezen voor de meest laagdrempelige inzet van mensen en middelen. De inzet van vrijwilligers en mantelzorgers aan de ene kant en professionals aan de andere kant moet in evenwicht zijn.
- d) De gemeente Albrandswaard voert regie op het gebied van welzijn (groepsniveau) en voert dus niet zelf uit. De gemeente zoekt de meest geschikte partners/uitvoerders om de uitgangspunten op het gebied van welzijn uit te voeren. De verantwoordelijkheid voor het eigen welzijn ligt bij de burger zelf (individueel niveau). De gemeente faciliteert;
- e) Er is sprake van sociale samenhang tussen de burgers van Albrandswaard onderling en binnen de wijken van Albrandswaard (groepsniveau). Burgers zijn betrokken bij hun eigen omgeving en spreken elkaar zelf aan. De gemeente Albrandswaard bevordert de leefbaarheid.
- f) Integraal werken en resultaatgerichtheid staan in het welzijnsbeleid centraal. De gemeente maakt met partners/uitvoerders concrete afspraken over de met subsidies of inkoop van diensten te behalen resultaten. De gemeente bevordert de integrale inzet van budgetten.

5. Hoe gaan we onze uitgangspunten uitvoeren?

In deze paragraaf werken wij puntsgewijs uit hoe wij de bovengenoemde uitgangspunten kunnen uitvoeren.

Zelfstandigheid burger staat voorop, gemeente zet beleid in om onbalans op de 5 levensdomeinen te voorkomen en blijft verantwoordelijk voor burgers, die in een kwetsbare positie zijn gekomen of dreigen te komen.

De gemeente gaat bij problemen van de burgers uit van wat mensen nog wel kunnen in plaats van wat mensen niet meer kunnen. De organisatie op het gebied van welzijn kantelt van aanbodgericht naar vraaggericht, net zoals dat ook bij de uitvoering van de WMO het geval is. Dit houdt in dat de gemeente burgers primair helpt bij de vraag hoe zij hun eigen problemen kunnen voorkomen of oplossen (individueel niveau). Het Vraagwijzerloket past haar werkwijze zo aan dat het zoeken naar eigen oplossingen altijd voor gaat op het verstrekken van voorzieningen.

Uit statistieken blijkt dat ongeveer 85% van alle burgers hun leven lang in staat blijft zelf de regie over hun leven te voeren. Zij kunnen dus ook zelf hun problemen voorkomen en oplossen. Ongeveer 10% heeft af en toe enige ondersteuning nodig en 5% heeft continue hulp nodig. Ook bij de laatste twee groepen gaat de gemeente Albrandswaard allereerst uit van hun eigen kracht. De gemeente biedt zo nodig een vangnet van zorg en ondersteuning en blijft verantwoordelijk voor de regeling van de toegang tot voorzieningen. De gemeente besteedt in het bijzonder aandacht aan zogenaamde 'zorgmijders'. Het gaat dan om mensen die niet zelf (kunnen) onderkennen dat zij de regie over hun eigen leven (tijdelijk) kwijt zijn. Deze mensen vragen dan ook niet zelf om hulp. Gelet hierop is het van belang dat alle signalen die door de omgeving van 'zorgmijders' worden afgegeven samenkomen, zodat een goed beeld van de situatie ontstaat en vervolgens adequaat kan worden behandeld.

Het lokaal zorgnetwerk (zie paragraaf 2) dient als vangnet binnen de hulpverlening. Het gaat hier om het ketenpartnersoverleg van de GOSA-regisseur (jeugd tot 23 jaar) en het multidisciplinair overleg (volwassenen) van SWA. Binnen dit lokaal zorgnetwerk wordt bijzondere aandacht besteed aan coördinatie en regie, zodat er geen signalen verloren gaan en er geen werkzaamheden dubbel worden verricht. Samenwerking tussen de GOSA-regisseur en SWA bevordert een integrale werkwijze.

De gemeente Albrandswaard werkt op het terrein van de WWB, de Wet Werken naar Vermogen en de WMO weliswaar samen met de gemeente Ridderkerk, maar handhaaft binnen haar eigen grenzen een loket, dat functioneert als informatiecentrum. Bij dit loket kan de burger ook aanvragen voor voorzieningen indienen. Het aantal burgers van 65 jaar en ouder stijgt in Albrandswaard van ongeveer 13% in 2010 naar ongeveer 16% in 2015. Dit getal ligt hoger dan het landelijk gemiddelde. Juist voor deze categorie is een loket binnen de grenzen van de eigen gemeente van groot belang. De gemeente bevordert het digitaal indienen van aanvragen en biedt ouderen zo nodig ondersteuning bij het indienen van een digitale aanvraag, bijvoorbeeld door het (laten) organiseren van een computercursus voor ouderen door vrijwilligers.

Laagdrempelige inzet van mensen en middelen

Vrijwilligers en mantelzorgers spelen een steeds grotere rol in de uitvoering van het welzijnsbeleid. Dat geldt bij activiteiten op het gebied van preventie, bij de ondersteuning van burgers met een 'probleem' (individueel niveau) en bij de bevordering van sociale samenhang (groepsniveau). De gemeente heeft met betrekking tot de bevordering van de inzet van vrijwilligers een regierol en bevordert in die rol, dat de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers aan de ene kant en professionals aan de andere kant in evenwicht is. De inzet van vrijwilligers en mantelzorgers is immers niet onbeperkt.

Waardering van vrijwillige inzet is van groot belang. Daarnaast is het van belang dat vrijwilligers in staat zijn om de voor hun werkzaamheden vereiste diploma's te halen en dat zij een goede rechtspositie hebben (denk bijvoorbeeld aan een verzekering tegen aansprakelijkheid).

De vrijwilligersvacaturebank speelt bij de integrale inzet van vrijwilligers een sleutelrol door het bij elkaar brengen van vraag en aanbod. Bij het zoeken naar vrijwilligers wordt gebruik gemaakt van social media. Er is sprake van een nauwe samenwerking tussen de vrijwilligersvacaturebank en het steunpunt mantelzorg. De gemeente heeft een rol als verbindingsmakelaar tussen de nieuwe vormen van vrijwillige inzet. Zo hebben we, naast de vrijwilligersvacaturebank, nu ook het initiatief Homestart en de oudergroep 'ouders voor ouders' in het CJG.

Op het gebied van mantelzorg werken de BAR-gemeenten al samen. De BAR-steunpunten hebben een gezamenlijke nieuwsbrief, bieden respijtdagen, thema's en cursussen gezamenlijk aan en hebben

nauw overleg met elkaar. De gemeente Albrandswaard bevordert dat er niet alleen sprake is van samenwerking met de BAR-gemeenten op het gebied van mantelzorg, maar ook op het gebied van vrijwilligers.

De gemeente voert regie op het gebied van welzijn

De gemeente heeft een regierol op het gebied van welzijn, maar is niet per definitie de uitvoerder van het welzijnsbeleid. Het voeren van regie houdt in, dat de gemeente de 'makelaar' en verbinder is op het gebied van welzijn. De maatschappelijke instellingen en verenigingen, die het welzijnsbeleid uitvoeren, zijn facilitaire bedrijven voor de ondersteuning van burgerkracht.

Gelet op dit uitgangspunt kan het welzijnsbeleid binnen Albrandswaard op verschillende manieren worden georganiseerd. We kunnen bijvoorbeeld denken aan:

1. Huidige situatie blijft gehandhaafd

Zoals uit paragraaf 2 blijkt, zijn er op dit moment veel instellingen en verenigingen in Albrandswaard op het gebied van welzijn actief. Zij opereren allemaal voor een specifieke doelgroep. De sportstichting voert het sportbeleid uit met behulp van de sportverenigingen, Stichting Maatschappelijk Welzijn zorgt voor het algemeen maatschappelijk werk, SWA zorgt voor het WMO-loket, het jongerenwerk en voert het ouderenwerk uit, SPA voert het peuterwerk uit. Er is veel overlap in de uitvoering van activiteiten (bijv. bij het organiseren van activiteiten voor ouderen) en er is weinig interactie tussen de verschillende uitvoerders.

Voordeel van deze constructie is, dat iedere instelling specifieke kennis opbouwt op zijn eigen terrein en opkomt voor het belang van de eigen doelgroep. Door de kleinschalige organisatie zijn verenigingen en instellingen in staat vrijwilligers, die nodig zijn bij de uitvoering van activiteiten, aan zich te binden.

Nadeel is dat er versnippering blijft bestaan, dat de gemeente een grote coördinerende rol moet blijven spelen en dat het moeilijk is om integrale uitvoering van het welzijnsbeleid te bevorderen. Organisaties maken weinig gebruik van elkaars kennis, elkaars netwerk en van elkaars vrijwilligers en zijn soms zelfs elkaars concurrenten.

2. Samenwerking en bundeling van activiteiten bij een 'onderaannemer'

De onder punt 1 genoemde nadelen kunnen we op onderdelen opheffen door één organisatie aan te wijzen als 'onderaannemer' voor alle welzijnsactiviteiten binnen Albrandswaard.

Voordeel van deze constructie is, dat we de samenwerking en coördinatie tussen verenigingen en instellingen bevorderen en dat we overlap van activiteiten kunnen beperken. De gemeente voert in dit scenario de regie en de 'onderaannemer' is belast met de uitvoering van het beleid. Dit scenario past in de toekomstige rol van Albrandswaard als regiegemeente. Deze constructie hoeft niet te leiden tot fusie van instellingen, maar vraagt op zijn minst dat de instellingen op een constructieve manier samenwerken.

Nadeel van deze constructie kan zijn dat er een grote maatschappelijke speler op het gebied van welzijn ontstaat, die een bureaucratisch machtsblok vormt. Goede samenwerking en goede afspraken over maatschappelijke effecten met de 'onderaannemer' zijn voor de gemeente dan ook van het grootste belang. Verder staat niet per definitie vast dat één 'onderaannemer' de regierol van de gemeente vergemakkelijkt. Dat hangt sterk af van de manier waarop de 'onderaannemer' het werk organiseert.

3. Eén welzijnsorganisatie

Het is ook mogelijk alle welzijnsactiviteiten bij één instelling onder te brengen. Dit betekent dat de huidige instellingen fuseren. Hierbij kunnen we bijvoorbeeld denken aan SWA en de Sportstichting.

Het voordeel van deze constructie is dat er binnen de gemeente maar één instelling is, die zorgt voor de uitvoering van alle welzijnsactiviteiten. Deze organisatie kan daar ook op worden aangesproken. Er is sprake van korte lijnen tussen de gemeente en de uitvoerder.

Nadeel kan zijn dat de burger zelf minder verantwoordelijkheid voor zijn eigen welzijn ervaart. De diversiteit van het verenigingsleven kan verminderen. Doordat Albrandswaard een relatief kleine gemeente is, heeft fusie van instellingen minder toegevoegde waarde dan bij een grotere gemeente. Het nadeel van de vorming van een bureaucratisch machtsblok speelt bij dit scenario nog meer dan bij scenario 2. Verder kan als nadeel worden vermeld, dat het realiseren van één welzijnsinstelling zeker in het begin ook kosten met zich meebrengt.

Tot slot merken wij nog op, dat de regierol van de gemeente op het gebied van welzijn niet alleen samenhangt met de gekozen organisatievorm. Op het moment dat de uitvoering van het beleid bij partners/uitvoerders ligt, moet de gemeente vooraf goede afspraken maken over het gewenste resultaat. Door middel van het subsidiebeleid stuurt de gemeente op resultaten.

Sociale samenhang tussen de burgers en binnen de wijken van Albrandswaard.

Leefbaarheid heeft fysieke en sociale aspecten. Het aspect van de fysieke leefbaarheid valt buiten de reikwijdte van het welzijnsbeleid, maar heeft wel de aandacht van de gemeente (zie paragraaf 6).

Met ons welzijnsbeleid willen wij de sociale samenhang tussen burgers onderling en binnen de wijken van Albrandswaard versterken (groepsniveau). Ook hier staat voorop dat burgers zelf betrokken zijn bij hun omgeving en elkaar daarop aanspreken. Als burgers elkaar willen ontmoeten, dan regelen zij dat zelf. Hierbij valt te denken aan een buurtbarbecue of een wijkfeest. De rol van de gemeente beperkt zich tot het bevorderen van sociale samenhang. Dit kan betrekking hebben op het ter beschikking stellen van een ruimte voor een bijeenkomst, maar kan ook bestaan uit het inpassen van een initiatief in het bestemmingsplan. De gemeente bevordert initiatieven door vereenvoudiging van regels (en vergunningen) en faciliteert het jongerenwerk en de wijkbeheerder.

De gemeente onderzoekt of de sociale leefbaarheid en het wijkgericht werken kan worden bevorderd door de inzet van (mobiele) wijkcoaches. Zij weten wat er in de wijk speelt, verbinden kwetsbare burgers met elkaar en schakelen pas een professional in als alle andere mogelijkheden zijn uitgeput. Bij de mogelijke inzet van wijkcoaches zoekt Albrandswaard verbinding met de wijkregisseurs, die de gemeente wil inzetten om de fysieke leefbaarheid te bevorderen. De gemeente heeft de rol van verbindingsmakelaar, die het initiatief 'de buurt bestuurt' met nieuwe initiatieven als de wijkcoach en de wijkregisseur bij elkaar brengt.

Integraal en resultaatgericht werken en subsidiëren

De gemeente Albrandswaard hanteert het uitgangspunt, dat maatschappelijke instellingen en verenigingen voor de uitvoering van het welzijnsbeleid zo min mogelijk afhankelijk zijn van gemeentelijke subsidie. De samenleving draagt de kosten van de gewenste activiteiten grotendeels zelf. De financiering kan bestaan uit eigen inkomsten of ondersteuning door fondsen en donaties.

Bij de verdeling van subsidiegelden beoordeelt de gemeente welk maatschappelijk effect zij met het toekennen van een subsidie wil bereiken. De focus ligt niet meer bij het subsidiëren van activiteiten, maar bij het bereiken van een bepaald maatschappelijk effect (bijv. voorkomen of oplossen van een

sociaal probleem). De maatschappelijke effecten sluiten aan bij de doelstellingen van het breed welzijnsbeleid.

Bij resultaatgericht subsidiëren hoort een heldere relatie tussen opdrachtgever (gemeente) en opdrachtnemer (instellingen die subsidies ontvangen). SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) geformuleerde prestatie-indicatoren zijn een onderdeel van deze heldere relatie. Aan de term SMART voegt Albrandswaard nog IES toe. Dit staat voor Inspirerend, Extra en Spannend. In totaal hanteren we dus de term SMARTIES.

Het subsidiebeleid van de gemeente Albrandswaard is opgenomen in de uitvoeringsregels voor de verstrekking van subsidies Albrandswaard 2010. Deze regels zijn gebaseerd op de algemene subsidieverordening. De huidige uitvoeringsregels gaan uit van activiteit- prestatiegericht subsidiëren. De verschuiving naar resultaatgericht subsidiëren (gericht op het maatschappelijk effect) betekent, dat de uitvoeringsregels moeten worden aangepast.

De gemeente bevordert in haar regierol samenwerking tussen de maatschappelijke instellingen binnen Albrandswaard (zie hierboven onder het kopje 'regie op het gebied van welzijn'). Op die manier staat integraal werken in plaats van activiteitgericht werken centraal. In het kader van integraal werken bevordert de gemeente verder, binnen de wettelijke mogelijkheden, ontschotting van budgetten. Tot slot bevordert de gemeente samenwerking tussen maatschappelijke instellingen binnen de BAR-gemeenten.

6. Samenhang met andere terreinen

In de inleiding (paragraaf 1) is al aangegeven, dat het breed welzijnsbeleid, zoals dat in de vorige paragrafen is beschreven, een paraplu vormt voor beleid op allerlei onderdelen van het welzijnsterrein. Hierbij valt te denken aan bijvoorbeeld sportbeleid, jeugd en jongerenbeleid, vrijwilligersbeleid. Daarnaast heeft het welzijnsbeleid raakvlakken met de hieronder genoemde terreinen.

Toekomstvisie Albrandswaard 2025

De toekomstvisie is een strategisch document, dat de gemeente helpt om te gaan met de ontwikkelingen, die binnen nu en 15 jaar op haar af komen. De toekomstvisie gaat dus over de lange termijn en bestrijkt ook het welzijnsterrein. Het welzijnsbeleid gaat over de periode van 2012-2015, oftewel over de middellange termijn. Beide beleidsstukken zijn op elkaar afgestemd. Dit blijkt uit het volgende:

- in de toekomstvisie wordt het initiatief voor 'ontmoeten' in eerste instantie gelegd bij de burgers en het maatschappelijk middenveld;
- ook bij de toekomstvisie staat de ontwikkeling van sectorale arrangementen naar integrale arrangementen op het gebied van welzijn, zorg, onderwijs, recreatie en werkgelegenheid centraal;
- de toekomstvisie zet in op een betere samenwerking tussen instellingen, vrijwilligers, mantelzorgers en burgers met behulp van wijkcoaches.

WMO

De gemeente Albrandswaard heeft een beleidsplan WMO 2009-2012. De 9 prestatievelden van de WMO hebben betrekking op welzijn en zorg. Dit betekent dat het welzijnsbeleid en het beleidsplan WMO elkaar gedeeltelijk overlappen. Dit geldt vooral voor de prestatievelden 1 (sociale samenhang en leefbaarheid), 3 (informatie, advies en cliëntondersteuning) en 4 (mantelzorgers en vrijwilligers).

Het welzijnsbeleid en het WMO beleidsplan gaan uit van het principe van 'eigen kracht'. Op beide beleidsterreinen staat de kanteling van een aanbodgerichte organisatie naar een vraaggerichte organisatie centraal.

Decentralisaties

Na afronding van de in paragraaf 1 genoemde decentralisaties (2014) heeft de gemeente taken op het gebied van de Wet Werken naar Vermogen, de jeugdzorg en de begeleiding van AWBZ-cliënten. Deze beleidsterreinen hebben absoluut een raakvlak met de uitgangspunten van het breed welzijnsbeleid. Ook op deze terreinen staan de uitgangspunten de 'civil society', vrijwillige inzet, preventie en een vraaggerichte organisatie centraal.

Leefbaarheid

Albrandswaard heeft een visie wijkleefbaarheid 2010-2015. Het doel van deze visie is een betere samenwerking tussen bewoners, gemeente en maatschappelijke instellingen in de wijken. De visie gaat uit van verantwoordelijkheid voor elkaar (sociaal) en voor de omgeving (fysiek). Met betrekking tot de sociale kant overlappen het welzijnsbeleid en de visie wijkleefbaarheid elkaar. Afstemming tussen beide beleidsterreinen is dus van groot belang.

7. Uitvoering

Het college voert het welzijnsbeleid uit. Hiervoor maakt het college, na de vaststelling van de missie, visie en uitgangspunten door de raad, een plan van aanpak. In dit plan worden alle activiteiten opgenomen, die worden uitgevoerd. Hierbij besteden wij bijzondere aandacht aan:

- Keuze van organisatiescenario voor de uitvoering van het welzijnsbeleid;
- Uitwerken van vrijwilligersbeleid;
- Onderzoeken van de mogelijkheden van een wijkcoach;
- Uitwerken van beleid met betrekking tot resultaatgericht subsidiëren.